

PRIROČNIK
ZA VZPOSTAVITEV ZADRUŽNEGA
RAZPRŠENEGA HOTELA

KAZALO

1. UVOD	01
2. KAJ JE RAZPRŠENI HOTEL	02
2.1. RAZPRŠENI HOTEL REŠUJE PROBLEME PODEŽELSKIH KRAJEV	02
2.2. KAKO RAZPRŠENI HOTEL FUNKCIONIRA	02
2.3. RAZPRŠENI HOTEL PRISPEVA K BLAGINJI LOKALNE SKUPNOSTI	03
3. POTREBNI KORAKI ZA VZPOSTAVITEV SKUPNOSTNEGA RAZPRŠENEGA HOTELA	04
3.1. POBUDA	04
3.2. IDENTIFICIRANJE KLJUČNIH DELEŽNIKOV	05
3.2.1. ZADRUGA	05
3.2.2. OBČINA	05
3.2.3. DRUGE ORGANIZACIJE IN PODJETJA	05
3.2.4. PREBIVALCI	05
3.2.5. PODPORNİ AKTERJI	05
3.2.6. TURISTI	05
3.3. KLJUČNI KORAKI VZPOSTAVLJANJA RAZPRŠENEGA HOTELA	06
3.3.1. POTREBNI KORAKI	06
3.3.2. SEZNANITEV IN UVODNA RAZPRAVA V LOKALNI SKUPNOSTI	06
3.3.3. PRIDOBIVANJE PODPORE DRUGIH DELEŽNIKOV	07
3.3.4. DODELAVA KONCEPTA IN PRIPRAVA NAČRTA VZPOSTAVITVE HOTELA	07
3.3.5. HOTELSKE STORITVE	08
3.3.6. PRIDOBITEV DOVOLJENJ IN UPOŠTEVANJE PREDPISANIH STANDARDOV	08
3.3.7. USTANOVITEV ZADRUGE	09
3.3.8. PRIDOBIVANJE FINANČNIH SREDSTEV	09
3.4. KOMUNIKACIJA	11
3.5. EVALVACIJA	11
O PROJEKTU SKUPNOSTNO UPRAVLJANJE Z ŽIVLJENJSKIMI VIRI	12
VIRI IN LITERATURA	

1. UVOD

Priročnik za izvedbo projekta razpršenega hotela je del serije priročnikov, katerih namen je podpreti lokalne skupnosti pri prevzemanju aktivne vloge v izgradnji svoje blaginje s trajnostnim upravljanjem z življenjskimi viri v svojih okoljih. Nanaša se na konkretno področje lokalnega krožnega gospodarstva in trajnostne potrošnje ter skupaj s **Procesnim priročnikom za izvajanje skupnostnih projektov** tvori celoto, zato ju je potrebno brati skupaj. Ta priročnik pri opisovanju navodil za vzpostavitev skupnostnega razpršenega hotela sledi korakom, opisanim v procesnem priročniku, obenem pa vključuje opise aktivnosti, ki so potrebni za izvedbo projekta v praksi in so specifični za to področje.

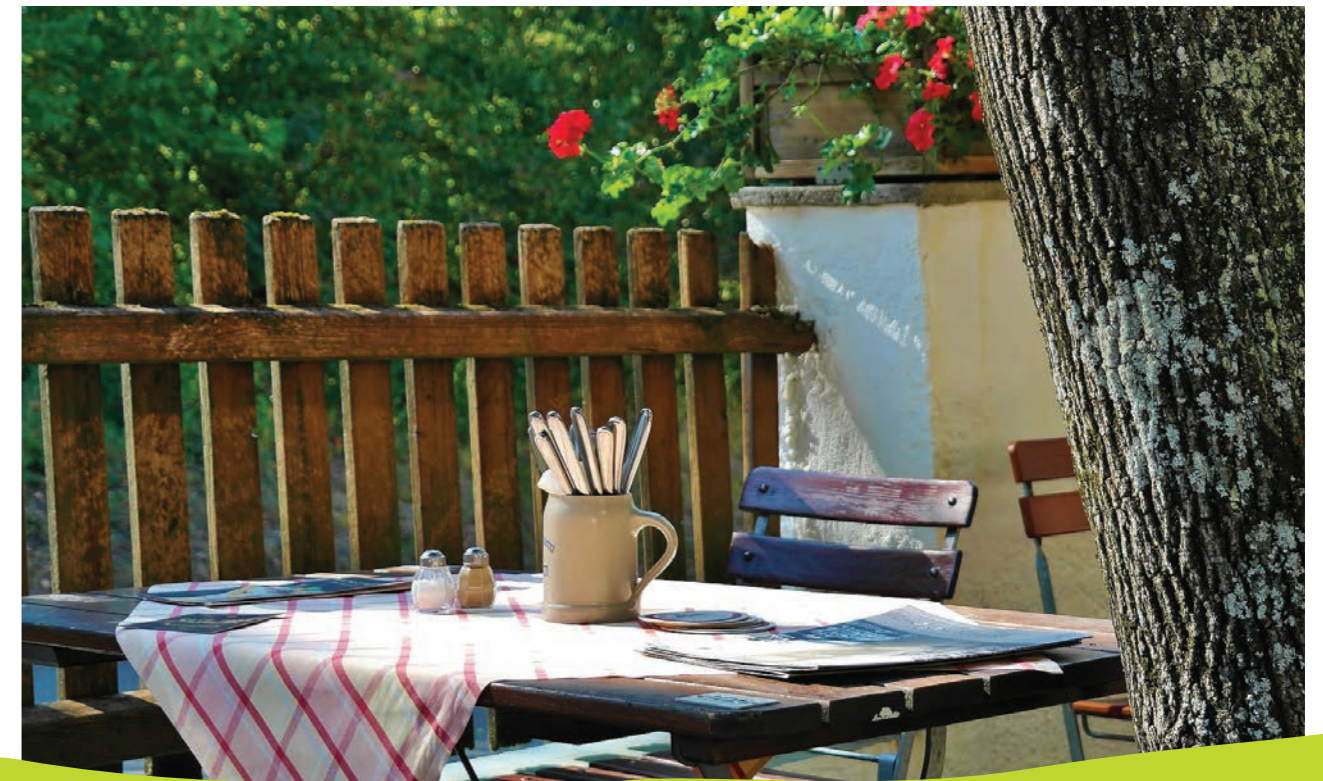
Osnovni namen priročnika je predstaviti korake planiranja in vzpostavitve skupnostnega razpršenega hotela, pri čemer je izbrana pravno-organizacijska oblika zadruga. S tem želimo olajšati izvedbo takih in podobnih projektov, ki se nanašajo na trajnostne samooskrbne ekonomije.

Razpršeni hotel je model razvoja turizma, skozi katerega lahko povezano lokalno prebivalstvo uporabi vse obstoječe vire in poveže različne dejavnosti v enovito, edinstveno in zato privlačno turistično ponudbo. Aktualen je zaradi sodobnega procesa urbanizacije, ki majhne podeželske, predvsem bolj odročne kraje prepušča tako ekonomskemu kot demografskemu nazadovanju.

Namen priročnika je biti koristen vsakomur, ki hoče realizirati idejo razpršenega hotela. To so v vlogi pobudnikov lahko občine, razvojne agencije, nevladne organizacije, zadruga, pa tudi skupine občanov, potencialnih sobodajalcev. Namenjen pa je tudi razvojnim načrtovalcem, pripravljavcem politik in drugim zainteresiranim javnostim, saj kaže konkretne poti do uresničitve take zamisli.

Priročnik je razdeljen na konkretne sklope, ki najprej osvetlijo probleme, ki jih razpršeni hotel rešuje, ter opredelijo, kaj sploh je razpršeni hotel in kako funkcionira. V nadaljevanju so opisani konkretni koraki od zamisli do realizacije, skupaj s formalnimi postopki in finančnim vidikom ter komunikacijskimi aktivnostmi.

V tem priročniku razvijamo idejo **zadružnega** razpršenega hotela, ki ga vzpostavijo lokalni prebivalci, torej od znotraj, iz povezave lokalnih ponudnikov, ne pa morda s strani zunanega investitorja. Lastnik hotela je tako zadruga, v katero so združeni lokalni ponudniki, ki tako enakopravno soodločajo o tej dejavnosti. Taka oblika upravljanja prispeva k dvigu blaginje lokalnega prebivalstva, saj ponudniki hotel oblikujejo tako, da angažirajo vse razpoložljive vire v turistično ponudbo, ki dviguje kakovost življenja lokalnih prebivalcev, hkrati pa turistom omogoča avtentična doživetja. Zgledujemo se po razpršenem hotelu Borgo Soandri v vasi Sutrio v Italiji.¹

¹ Ta dobra praksa je opisana v katalogu dobrih praks skupnostnega upravljanja z življenjskimi viri, ki je dostopen prek <http://dovoljazvse.si/wp-content/uploads/2017/07/katalog-dobrih-praks-2016.pdf>.

2. KAJ JE RAZPRŠENI HOTEL

2.1. RAZPRŠENI HOTEL REŠUJE PROBLEME PODEŽELSKIH KRAJEV

Slovensko podeželje, kjer živi približno polovica prebivalstva, je zgodovinsko gledano orientirano predvsem v kmetijstvo, mnogo ljudi pa ima zaposlitve v mestih. Kakovosti podeželja pa v zadnjih desetletjih prepoznavna turizem, ki vidi v podeželju **potencial za celoletni turizem**, ki temelji na ponudbi turističnih kmetij, manjših ponudnikov in zidanic ter na avtentičnih doživetjih podeželja v okviru krajinske estetike in kulturne tradicije.

Vendar pa pogoji za razvoj takega podeželskega turizma niso izkoriščeni v vseh krajih. Iz mnogih lepih krajev se mladi izseljujejo, ker so pogoji za kmetovanje slabi, ker ni dovolj sredstev za obnavljanje stavb in ker v kraju ne vidijo perspektive za solidno preživljanje svojih družin. Skratka, veliko je malih vasi, ki imajo demografske in gospodarske probleme.

Razpršeni hotel omogoči združitev vseh lokalnih virov – praznih prostorov v velikih ali manjših hišah, pridelkov, dela, znanja in tradicije – v enovito turistično ponudbo, ki kraj oživi, tako z gosti kot s prebivalci, ki ostanejo ali se vračajo ter bogatijo ponudbo. Sredstva od turistične dejavnosti ostanejo skupnosti, ki se z njimi preživlja, vzdržuje in razvija infrastrukturo ter turistično ponudbo. Podeželje se revitalizira.

Tako razpršeni hotel na eni strani **odgovarja na problem odseljevanja, staranja prebivalstva in propadanja odročnejših podeželskih vasi**, na drugi strani pa je tudi priložnost za razvoj turizma, ki je bolj po meri kraja in blaginje prebivalcev. Je tudi okoljsko vzdržnejši od velikih

turističnih kompleksov, ki pogosto niso dobro umeščeni v lokalno skupnost (niti prostorsko niti družbeno). Razpršeni hotel je lahko tudi močan povezovalni faktor skupnosti, ki tako oživi in diha ob skupnem projektu, skozi katerega se lahko izrazi vsa pestrost znanja in veščin prebivalcev.

Hkrati pa **razpršeni hotel bogati slovensko turistično ponudbo**, saj turistom približa podeželsko krajino. Ta je s svojo naravno lepoto glavni atribut privlačnosti, skozi nastanitev v razpršenem hotelu pa se turistu približa skozi domačinsko gostoljubje, ki je mnogim turistom ljubše od uslužbenske gostoljubnosti velikih hotelov. Razpršeni hotel je zgleden primer trajnostnega turizma in je lahko pomemben prispevek ozelenitvi tega sektorja.

2.2. KAKO RAZPRŠENI HOTEL FUNKCIONIRA

Razpršeni hotel je inovativna oblika turistične ponudbe, ki **gradi na spoštovanju lokalne kulturne tradicije in na okoljski vzdržnosti**. Gre za razpršeno, večinoma podeželsko ponudbo turističnih nastanitev, ki je povezana v celoto z dogovorjenimi standardi kakovosti storitev in ki ponudnikom ponuja učinkovite centralizirane storitve, kjer je to smiselno (rezervacija, prijava, promocija ipd.). Je hotel, ki svojih storitev ne nudi v eni stavbi, temveč nudi nastanitev (sobe) v različnih hišah v manjšem kraju, ki imajo skupno recepcijo in drugo hotelsko ponudbo (hrana). Tak skupnostni hotel vodi zadruga, v katero so vključeni vsi ponudniki hotelskih storitev. Storitve hotela se izvajajo po dogovorjenih standardih, vključujejo pa ponudbo nočitev in prehrane, prodajo prehrabnih in drugih lokalnih izdelkov, izposajo koles, vodene ogleda naravnih in

kulturnih znamenitosti, različne lokalne kulturne in druge programe v zvezi z lokalnimi običaji in kmečkimi opravili ipd. Vse skupaj povezuje enotna recepcija, kjer je gost oskrbljen z vsemi potrebnimi informacijami, da postane za čas dopusta tako rekoč del lokalnega življenja.

Koncept razpršenega hotela izhaja iz zgodnjih 80-ih let prejšnjega stoletja in se je razvil na italijanskem podeželju (Albergo Diffuso)² v opuščeni zgodovinsko zanimivih vasicah. Tam jih je že več kot 40 in so združeni v nacionalno združenje. Prvi poskusi razpršenega hotela pa so tudi že v Sloveniji (Robidišče,³ želijo pa ga vzpostaviti tudi v Padni, Slovenj Gradcu, Slovenskih Konjicah, Blatni Brezovici⁴ in na Krasu⁵).

² Sedaj pa obstaja cela mreža takih hotelov v Italiji – Associazione Nazionale Alberghi Diffusi. Dostopno prek: <http://www.alberghidiffusi.it>.

³ Razpršeni hotel Robidišče. Dostopno prek: http://robidisce.blogspot.si/p/nastanitev-accommodation_31.html.

⁴ Projekt Razpršeni hotel v Blatni Brezovici. Dostopno prek: http://blatna-brezovica.si/wordpress_8/?page_id=44.

⁵ Hotel dobrega terana. Dostopno prek: <http://www.hoteldobregaterana.si/O-hotela>.

2.3. RAZPRŠENI HOTEL PRISPEVA K BLAGINJI LOKALNE SKUPNOSTI

Ključni element razpršenega hotela je povezanost lokalne ponudbe. Mogoče je povezati dotlej razpršeno individualno ponudbo ali pa na novo vzpostaviti celotno ponudbo. Ponudniki morajo delovati skupaj, usklajeno in dopolnjujoče ter upoštevati dogovorjene standarde kakovosti.

Turistična dejavnost se razvija z naložbami lokalnih prebivalcev, občin, zadrug ipd., brez velikih investitorjev, zato dobiček ostaja v lokalnem okolju in bogati lokalno skupnost. Razpršeni hotel prinaša priložnosti za trženje kmetijskih pridelkov in drugih proizvodov ter znanj lokalnega gospodarstva in ustvarja lokalna delovna mesta.

V **standarde kakovosti turističnih storitev** je pri tem mogoče vgraditi okoljske in naravovarstvene kriterije, kriterije v zvezi z varovanjem kulturne dediščine, trajnostno mobilnostjo, trajnostno oskrbo s hrano in trajnostno energetiko, kriterije pravičnega plačila, dostopnosti za gibalno ovirane ipd. Zato je takšna turistična ekonomija del trajnostnega razvoja lokalnega okolja in po meri slednjega.

Razpršeni hotel lahko privablja turiste preko celega leta. Kulturni, športni in gastronomski dogodki ali prireditve, ki jih organizirajo lokalne organizacije, so pomembni tako za promocijo nekega kraja kot za njegovo ekonomijo. Turisti, ki jih takšen hotel privabi, dobijo vpogled v tradicijo in posebnosti življenja v kraju, kar prispeva k njihovemu vračanju, kraj pa tako razvija in nadgrajuje odličnost svoje ponudbe.

3. POTREBNI KORAKI ZA VZPOSTAVITEV SKUPNOSTNEGA RAZPRŠENEGA HOTELA

3.1. POBUDA

Vsaka ponudba je med prebivalci dobro sprejeta, če zanjo obstaja tudi dejanska potreba. Potrebe, ki so opisane v točki 2.1., so prisotne v marsikaterem podeželskem okolju. Poleg potrebe pa morajo obstajati tudi razpoložljivi viri, tako v obliki nepremičnin, znanja in možnosti različne ponudbe kot predvsem v volji ljudi, da se posvetijo tej turistični dejavnosti.

Če so osnovni pogoji izpolnjeni, je na tem temelju mogoče oblikovati pobudo. To lahko oblikuje samoorganizirana skupina posameznikov (ali celo en sam posameznik) iz konkretnega okolja, lahko pa drug akter lokalnega okolja, na primer občina ali nevladna organizacija. Okoli ideje razpršenega hotela se torej mora zbrati nekaj pobudniške volje, ki podpre

prve korake. Pobudnik naj bo opremljen z ustreznimi informacijami, že v zgodnji fazi pobude pa je koristen tudi ogled kakšnega razpršenega hotela.

Vloga pobudnika je pomembna, saj je za vzpostavitev razpršenega hotela potrebno povezano in organizirano delovanje, zbiranje zainteresiranih ponudnikov, preverjanje formalnih možnosti – pomembna je ocena zmogljivosti skupnosti in njena sposobnost samoorganizacije. Pobudo in pripravljenost vključitve v zadrugo je treba najprej preverjati s potencialnimi ponudniki, saj je vzpostavitev te osnovne skupnosti pogoj za začetek aktivnosti. Poleg tega je že v tej fazi potreben tudi pogovor z občino zaradi pridobitve njene podpore.

3.2. IDENTIFICIRANJE KLJUČNIH DELEŽNIKOV

3.2.1. ZADRUGA

Zadruga so najpogostejša organizacijska oblika, v kateri se odvijajo skupnostni projekti. Solastništvo in soupravljanje sta vgrajena v temelje zadrugištva, zato je zadruga posebej primerna tudi kot pravno organizacijska oblika razpršenega hotela.

Zadruga je ključni dejavnik, motor in upravitelj razpršenega hotela; njeni člani so lokalni ponudniki hotelskih storitev. Za povezovanje ponudbe v storitev razpršenega hotela in hkrati zagotovitev največjega vpliva povezanih ponudnikov na upravljanje, izvajanje in razvoj storitve je zadruga najprimernejša oblika.

Kdo bodo ustanovitelji zadruga? Prav gotovo tisti ponudniki storitev bodočega hotela, ki lahko skupaj ponudijo celovito hotelsko storitev – potencialni sobodajalci (lokalni prebivalci, lastniki počitniških hiš, zidanic ipd.), kmetije, turistične kmetije, gostilne, vinotoči, osmice, organizatorji kulturnih in športnih dejavnosti. Naknadno pa se jim lahko pridružijo še drugi zainteresirani in povabljeni ponudniki. Pomembno je, da ostane zadruga dovolj odprta za članstvo, ki čim bolj spodbuja oblikovanje celovite in raznolike ponudbe, ki prispeva h kakovosti hotelske ponudbe in hkrati predstavlja angažiranje lokalnih virov in delovne volje.

3.2.2. OBČINA

Vloga občine je zelo pomembna. Čeprav občina ne more biti član zadruga, lahko v razpršenem hotelu vidi priložnost za razvoj lokalnega okolja, oživljanje območja, večanje delovnih mest oziroma zaslužek lokalnega prebivalstva. Zato je lahko pobudnik takega projekta, lahko pa razpršeni hotel aktivno podpira.

Občina lahko ponudnikom nastanitve in drugim zadrugišnikom ponudi finančne spodbude za zagon in potrebno ureditev osnovne »infrastrukture« hotela, npr. z dodelitvijo subvencij in omogočanjem ugodnega najema občinskih stavb oz. prostorov (npr. za recepcijo). S širšim dometom delovanja kot vmesni člen do države lahko ponudi tudi administrativno podporo pri pridobivanju morebitnih dovoljenj in izvedbi potrebnih formalnih postopkov. Predvsem pa lahko veliko naredi tudi za promocijo v širši domači in mednarodni skupnosti.

3.2.3. DRUGE ORGANIZACIJE IN PODJETJA

Tudi če niso zadrugišniki oziroma del razpršenega hotela, pa bodo z njim sodelovali praktično vsi poslovni subjekti – podjetja, obrti in druge organizirane storitvene organizacije ali ponudniki (na primer pralnica, vrtnarija, lekarna ...). Tudi ti deležniki so pomembni. V času umikanja temeljnih storitev iz majhnih krajev (pošta, bankomati, zdravstvena ambulanta ...) lahko stalna prisotnost turistov ta proces ustavlja ali celo obrne. Posli oživijo, zato bodo ti poslovni subjekti v sodelovanju z razpršenim hotelom videli priložnosti za svoje delovanje in razvoj, četudi ne bodo vključeni v zadrugo.

3.2.4. PREBIVALCI

Ne bodo vsi prebivalci določenega kraja tudi zadrugišniki ali ponudniki storitev razpršenega hotela. Del prebivalstva je neaktiven, nekateri se ukvarjajo z drugimi dejavnostmi. Ker se po dosedANJI praksi razpršeni hoteli razvijajo v manjših krajih, je pomembno, da bodo ponudniki razpršenega hotela pri razvoju svoje dejavnosti upoštevali tudi takšne prebivalce in si pridobili njihovo podporo. Kraj, ki doslej morda ni imel turistov, bo v bodoče z razpršenim hotelom živel in dihal. Zato je pomembna odprta komunikacija s širšo skupnostjo že od samega začetka, in sicer o koristih razpršenega hotela za celotno skupnost, ki pa se morajo kasneje tudi udeležiti.

3.2.5. PODPORNİ AKTERJI

Razpršeni hotel, posebej v krajih, ki jih je »gospodarska rast« obšla, potrebuje podporo širših regijskih in državnih struktur, ki so namenjene prav razvoju podeželja. To so Regionalne razvojne agencije (RRA), Lokalne akcijske skupine (LAS), Slovenska turistična agencija (STO), najbližji Turistično informacijski centri (TIC), Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja ipd.

Navedene podporne strukture, ki jih je država vzpostavila ravno – ali tudi – z namenom razvoja podeželja, turistične ponudbe, samooskrbe in ekološkega kmetijstva, imajo na razpolago tudi finančne mehanizme, znanje in administrativno pomoč za podporo konkretnim projektom.

K oblikovanju konkretne ponudbe pa je nujno pritegniti tudi lokalne nevladne organizacije (to so večinoma društva), saj so to tiste strukture, ki na eni strani že skrbijo za potrebe in blaginjo prebivalstva, na drugi strani pa imajo kaj ponuditi tudi v nabor bodočih hotelskih storitev, predvsem pri izvajanju rekreacijskih, kulturnih, sprostitvenih in drugih programov.

3.2.6. TURISTI

Turizem lahko v nekem kraju že obstaja, ali pa tudi ne. Lokalnemu okolju je vsekakor poznano, kakšni ljudje so doslej obiskovali njihov kraj. S svojimi obiski lahko pri domačinih puščajo pozitiven ali negativen vtis. V fazi pobude jih je v tem smislu (zatečenega stanja)

potrebno upoštevati in skupaj s potencialnimi ponudniki in prebivalci razmisliti, kakšne turiste si ti v kraj želijo, ter temu primerno oblikovati ponudbo razpršenega hotela.

Slovenska turistična organizacija je opredelila ciljne skupine tujih turistov v Sloveniji (persone ciljnih skupin slovenskega turizma).⁶ Persone so glede na prevladujoči motiv razporejene v tri skupine, v katere je razvrščenih dvanajst person:

- motiv doživetje (raziskovalci): avanturisti, zeleni raziskovalci, aktivne družine, urbani ozaveščeni;
- motiv druženje (družabniki): predane mame, aktivni nostalgiki, brezskrbni mladi, urbani potrošniki, družabni foodieji;
- motiv skrb zase (muze): lepotni razvajenci, večno mladi, sproščeni eskapisti.

Čeprav turisti v oblikovanje ponudbe v začetku niso vključeni, jih je potrebno upoštevati kot skupino, ki bo v bodoče deloma živela v kraju, ki se bo vanj vračala in za katero se bo razvijala hotelska ponudba. Ko se bo začela dejavnost izvajati, bo zato ta skupina postala pomemben deležnik. Tedaj bo potrebno med gosti tudi nenehno preverjati njihovo zadovoljstvo s ponudbo ter njihove želje.

3.3. KLJUČNI KORAKI VZPOSTAVLJANJA RAZPRŠENEGA HOTELA

3.3.1. POTREBNI KORAKI

Razpršeni hotel ni majhna stvar – gre za kompleksno turistično gostinsko storitev, ki je podvržena tudi določenim predpisanim pravilom. Od zamisli do realizacije lahko posamezna ideja prehaja in se razvija skozi različne faze, vsaka nekoliko drugače, odvisno od ideje in konkretnega okolja, v katerega se ta umešča. Vendar bo šel vsak skupnostni projekt pri svojem nastajanju skozi nekatere tipične faze, ki so lahko v pomoč pobudnikom. Pri izvajanju v nadaljevanju predstavljenih korakov so še posebej koristni napotki **Procesnega priročnika za izvajanje skupnostnih projektov**, zato tukaj niso ponovljena priporočila za vodenje projektov, pripravo vsebinskih in komunikacijskih načrtov in podobno. Pozornost pa je treba nameniti temu, da se aktivnosti odvijajo na način, prilagojen konkretni lokalni skupnosti.

Koraki:

- priprava predstavitve ideje za pridobivanje podpore občine in drugih deležnikov;
- seznanitev javnosti v lokalni skupnosti z idejo, zagrevanje za idejo, pridobivanje potencialnega interesa in podpore v skupnosti, oblikovanje projektne skupine;
- participatorna dodelava koncepta v lokalnem okolju (analiza stanja – potencialov in ovir), opredelitev zelenega tipa turista in temu primerne ponudbe, analiza potrebnih investicij, ekonomsko ovrednotenje koncepta ter priprava akcijskega, finančnega in komunikacijskega načrta;
- ustanovitev zadruge in pridobivanje potrebnih finančnih sredstev;
- izvedba začrtanih aktivnosti po zastavljenih korakih.

Koraki si ne sledijo nujno v navedenem vrstnem redu, pomembno je, da se oblikujejo na skupnostnih principih. **Ključna pa je v prvi fazi podpora občine in**

prvih zainteresiranih potencialnih ponudnikov tar v nadaljevanju širše skupnosti. Pobudnik lahko z idejo najprej seznanijo občino in pridobi njeno podporo, potem pa skupaj z občino sproži širšo razpravo med prebivalci, ali obratno. Pomembno je, da se vsebine kreirajo participatorno in da se pred prehodom na naslednji korak doseženi dogovori sproti potrjujejo pri deležnikih. Na tak način morebitno delo na podrobnejši razdelavi ideje ne gre v nič. Zato je že v samem začetku in tekom celega projekta potrebno skrbeti za pretok informacij in čim boljše komunikacijo z vsemi deležniki.

Priprava predstavitve ideje

Pobudnik pripravi dobro predstavitev ideje, ki vključuje koncept razpršenega hotela, predstavitev drugih dobrih praks v tujini in v Sloveniji ter grobo oceno potreb in potencialov v lokalni skupnosti, ki bi lahko bili dobra podlaga za vzpostavitev razpršenega hotela v lokalni skupnosti. To je osnova za začetek komunikacije z deležniki in lokalno skupnostjo.

3.3.2. SEZNANITEV IN UVODNA RAZPRAVA V LOKALNI SKUPNOSTI

S predstavitvijo ideje razpršenega hotela lahko pobudnik sproži razpravo o ideji za pridobitev prvih zainteresiranih in podporo lokalne skupnosti. **Ljudje se morajo z idejo najprej dobro seznaniti.** Ker ljudje bolj neobremenjeno razpravljajo, če ne čutijo nobene prisile, je najbolje za predstavitev izkoristiti kakšen dogodek ali organizirati poseben namenski dogodek, na katerem se ideja predstavi. Ključna za spodbuditev razprave je predstavitev koncepta razpršenega hotela in **dobrih praks hotelov**, ki že funkcionirajo. Dogodek lahko spremljajo tematske medijske objave preko lokalnih medijev, če je to primerno. Kratka predstavitev koncepta in primerov dobrih praks, ki si jih ljudje lahko ogledajo na spletu, je lahko pripravljena tudi na letaku.

Tej fazi »zagrevanja« za idejo je treba posvetiti dovolj časa. Lahko se organizira tudi ogled kakšnega razpršenega hotela ali se povabi predstavnik kakšnega razpršenega hotela, da predstavi njegovo funkcioniranje.

Ko se ideja dovolj »usede«, se začne oblikovati skupina potencialno zainteresiranih ponudnikov in bodočih zadružnikov, znotraj njih pa ožja koordinacijska skupina, ki bo delala na pripravah. Pomembno je, da se vsi pripadniki skupnosti čutijo nagovorjene in povabljene k sodelovanju. **V tej fazi se pripravi okvirni koncept razpršenega hotela**, na podlagi katerega se pridobiva podpora drugih deležnikov, ki so lahko povabljeni že na uvodno predstavitev.

3.3.3. PRIDOBIVANJE PODPORE DRUGIH DELEŽNIKOV

Že v fazi pobude je potrebno identificirati ključne deležnike lokalnega okolja ter z njimi začeti komunicirati o ideji in pridobivati njihovo podporo. Z njimi lahko pobudnik komunicira istočasno kot z lokalnimi prebivalci ali pa posebej. Tisti, ki bodo podprli idejo, bodo relevantni sogovorniki tudi tekom postavljanja konkretnega načrta hotela in morda tudi kasneje, zato je pomembna stalna komunikacija z njimi oziroma vzpostavitev stalnih kanalov sodelovanja.

Če deležniki niso povabljeni že na najširšo lokalno predstavitev in razpravo, je smiselno do njih za pridobitev podpore pristopiti z okvirnim konceptom. To še ni dokončno razdelana ideja, temveč vključuje le osnovna sporočila o ideji razpršenega hotela v smislu predstavitve koncepta, koristi za lokalno skupnost glede na potrebe, virov, ki so že na razpolago, potrebnih investicij in morebitnih ovir. Skratka, gre za pridobivanje načelne podpore, to je take, ki omogoča in osmisli nadaljnje korake. Pri konkretni dodelavi ideje in pripravi načrta vzpostavitve hotela se namreč lahko izkaže, da je (potencialnih) virov premalo, da obstajajo druge ovire, ki formalno onemogočajo vzpostavitev razpršenega hotela, ali pa da se ekonomika projekta enostavno ne bo izšla v finančno vzdržno poslovanje.

3.3.4. DODELAVA KONCEPTA IN PRIPRAVA NAČRTA VZPOSTAVITVE HOTELA

Pred pripravo načrta vzpostavitve hotela, ki naj ga pripravi koordinacijska skupina, je **potrebno v participatornem procesu** zainteresiranih ponudnikov in bodočih zadružnikov ter drugih zainteresiranih lokalnih prebivalcev najprej analizirati stanje ter določno ugotoviti, kakšne turiste in hotel si skupnost želi in kakšno infrastrukturo je potrebno za to imeti.

Analiza stanja

Najprej je potrebno pogledati, kaj v kraju že obstaja – na čem lahko realno temelji razvoj ideje razpršenega hotela:

- naravni viri (npr. lepa krajina, biotska pestrost, naravne znamenitosti),
- kulturne znamenitosti in posebnosti,
- lokalni pridelki, kulinarika, pijača, olja ipd.,
- kulturna tradicija kraja – posebnosti kraja, običaji,
- stavbna infrastruktura in oskrba s temeljnimi dobrinami,

- znanja, ki so prisotna v kraju,
- turistična ponudba, ki je v kraju že razvita,
- morebitni strateški načrti, povezani z razvojem kraja,
- deležniki, ki utegnejo podpreti idejo,
- potrebe, ki obstajajo v lokalni skupnosti,
- problemi oziroma ovire, ki obstajajo v lokalni skupnosti.

Želena vrsta razpršenega hotela

Nadalje je treba razviti samo idejo razpršenega hotela in razmišljati o tem:

- kakšen tip turistov naj bi obiskoval razpršeni hotel,
- kaj bi želenim turistom lahko ponudili v okviru razpršenega hotela (sezonsko, celoletno),
- ali si želi skupnost razvijati kakšen poseben tip ponudbe, ki bo privlačna za turiste (nekaj, kar bo to ponudbo naredilo posebno glede na druge tovrstne ponudbe – kot na primer Alpski biseri,⁷ počitniški kraji z okolju prijazno mobilnostjo),
- kako bo celotna ponudba izgledala (lokacija nastanitve, recepcije, organizacija prehrane, oskrba s hrano iz lokalnih virov, druga ponudba, promocija),
- kaj je potrebno razviti za to, da bi ponudba ustrezala zahtevam gostinskih storitev in hkrati večala blaginjo lokalnega prebivalstva – celotne lokalne skupnosti (kot storitev ali kot novo znanje),
- kakšni bi bili okvirni standardi (vodila) za izvajanje dejavnosti (okoljski, družbeni),
- kakšne investicije bi bile potrebne za vzpostavitev razpršenega hotela.

Hotelska infrastruktura

Hotelsko infrastrukturo je potrebno šele vzpostaviti. To se mogoče narediti na osnovi povezave morebitnih obstoječih ponudnikov nastanitve in prehrane ali pa je potrebno vzpostaviti vse na novo. V lokalnem okolju je (tako, da se preveri zainteresiranost posameznih lastnikov) potrebno identificirati prostore, ki bi jih bilo mogoče preurediti v hotelska prenočišča ali druge hotelske prostore – recepcijo, jedilnico, skupni prostor. Ti prostori so lahko v stanovanjskih hišah, vikendih, kmečkih objektih ali drugih objektih lokalne »infrastrukture« – na primer v zapuščenih šolah, bivših zadružnih domovih ... Prostori so lahko v zasebni ali javni lasti. Lastniki so lahko že vnaprej zainteresirani in sami ponudijo možnosti nastanitve v svojih prostorih, lahko pa pobudniki pristopijo k njim z idejo in jih nagovorijo. To je še posebej zanimivo, če gre za opuščene prostore v javni lasti (na primer v lasti občine).

V vsakem primeru bodo potrebne določene investicije v bodoče hotelske prostore, da bodo ti postali privlačni in da bodo zadoščali določenemu dogovorjenemu standardu. Pri tem ne gre nujno za denar, pač pa bosta morda potrebna čas in delovni vložek. Iz zgledov drugih razpršenih hotelov je razvidno, da je nastanitev pogosto organizirana v podeželskem slogu, vendar je tudi v prijetnost tega potrebno nekaj vložiti. Zagotovo pa se izkaže za potrebno nekaj več investirati v sanitarije.

Na osnovi tega razmisleka je potrebno pripraviti tudi **oceno finančnega vidika ideje – koliko (nepovratnih)**

⁶ Poročilo projekta Persone ciljnih skupin slovenskega turizma je dostopno prek https://www.slovenia.info/uploads/dokumenti/raziskave/sto157_persone_ciljnih_skupin_slo_turizma.pdf.

⁷ Alpski biseri. Dostopno prek: <https://www.alpine-pearls.com/sl/o-nas/alpine-pearls>.

sredstev je potrebnih, da se investicija izide v okviru konkurenčne cene za zamišljeno hotelsko ponudbo. Preveriti je tudi potrebno, **ali obstajajo kakšne nepremostljive formalne ovire** (na primer predvideni posegi v naravo, ki verjetno ne bodo dovoljeni). Zato bo potrebno k sodelovanju pritegniti tudi kakšnega strokovnjaka ekonomske stroke in se glede dovoljenj pozanimati pri pristojnih organih. Po tej fazi je mogoče **pristopiti k pripravi konkretnega akcijskega, finančnega in komunikacijskega načrta**, v katerega se vključujejo v nadaljevanju predstavljeni vidiki bodočega razpršenega hotela.

3.3.5. HOTELSKE STORITVE

Bistvo turistične ponudbe razpršenega hotela ni le nastanitev, temveč naj razpršeni hotel gostom ponudi celovito, prijazno, gostoljubno in domačo storitev, ki bo dajala turistu občutek, da je dobrodošel, morda tudi željo po vračanju, vsekakor pa vsaj lep spomin. Turisti, ki se bodo odločili za takšno obliko preživetja počitnic, si želijo okusiti drugačno okolje v njegovi avtentičnosti, užiti naravne lepote in doživeti nekaj novega.

Koncept razpršenega hotela se bo pri oblikovanju storitev **najprej oziral na potencialne potrebe zaželenega turista in na blaginjo prebivalcev kraja**. Na tej podlagi se bo potrebno pred naborem ponudb najprej dogovoriti o osnovnih standardih in pravilih, po katerih bo hotel funkcioniral:

- okoljskih in naravovarstvenih standardih,
- standardih varovanja kulturne dediščine,
- trajnostni mobilnosti,
- trajnostni oskrbi z lokalno ekološko pridelano hrano,
- trajnostni energetske preskrbi,
- ravnanjem z vodo in z odpadki,
- dostopnosti infrastrukture (gibalno ovirani, starejši),
- upravljanju, ki bo združniško,
- cenovni politiki, ki bo vključevala pravično plačilo ponudnikov in razvoju lokalne skupnosti.

Na tej podlagi se potem lahko začne oblikovati nabor storitev oziroma ponudbe, ki bo vključevala tako temeljno hotelsko ponudbo (nočitev, prehrana, čiščenje in vzdrževanje) kot ostalo ponudbo doživetij, druženja in sprostitve (označene poti in usmerjevalne table, vodeni ogledi, lokalni transport – kolesa ali drugi prevozi, dogodki, kulturni, izobraževalni ali razvedrilni programi ...).

3.3.6. PRIDOBITEV DOVOLJENJ IN UPOŠTEVANJE PREDPISANIH STANDARDOV

Vsi veljavni predpisi, ki določajo pogoje izvajanja gostinskih storitev, so predstavljeni **na spletni strani Turistično gostinske zbornice Slovenije**,⁸ vse potrebno za začetek delovanja posameznega obrata pa je našteto na Portalu za podjetja in podjetnike e-VEM – **Gostinstvo, turizem in nastanitve**.⁹ Pri pripravi načrta za vzpostavitev razpršenega hotela se je dobro posvetovati tudi s strokovnjakom s tega področja, ki bo lahko pomagal pri načrtovanju potrebnih aktivnosti, da bo zagon hotela v skladu z vsemi predpisi. V nadaljevanju so predstavljena glavna področja zahtev, ki jih je treba upoštevati.

Dovoljenja glede namestitvenih objektov

Za preureditev stanovanjskih in drugih prostorov v turistične sobe in apartmaje praviloma ne bodo potrebna večja dovoljenja, morda gradbeno dovoljenje ali sprememba uporabnega dovoljenja. O tem se bo potrebno pridobiti dovoljenje pristojnih organov (na primer Zavoda za varstvo narave, Zavoda za gozdove, Direkcije za vode). O tem se bo potrebno za vsak konkreten poseg pozanimati pri občini oziroma pristojni upravni enoti (oddelki za gradbene zadeve).

Dovoljenja glede posegov v naravo

Če bo šlo za posege v naravi (na primer vzpostavitev označenih kolesarskih poti ali organiziranje aktivnosti na vodi) bo potrebno pridobiti dovoljenje pristojnih organov (na primer Zavoda za varstvo narave, Zavoda za gozdove, Direkcije za vode). O tem se bo potrebno za vsak konkreten poseg pozanimati pri občini ali pristojni upravni enoti (oddelku za okolje in prostor).

Standardi za izvajanje gostinskih storitev

Gostinsko ponudbo, ki obsega pripravo in strežbo jedi in pijač ter nastanitev gostov, ureja Zakon o gostinstvu ter njegovi pravilniki. Gostinska dejavnost se opravlja v gostinskih obratih ali zunaj njih pod pogoji, ki jih določa zakon. Zunaj gostinskega obrata se storitve izvajajo tudi v objektih, s sredstvi ali z napravami, ki so prirejene v ta namen. Gostinska dejavnost, ki jo opravljajo sobodajalci in kmetije, se lahko opravlja v stanovanjskih prostorih in na kmetijah. Za opravljanje gostinske dejavnosti morajo biti izpolnjeni:

1. minimalni tehnični pogoji, ki se nanašajo na poslovne prostore, opremo in naprave v gostinskih obratih, pri sobodajalcih in kmetijah, pogoje glede zunanjih površin gostinskega obrata in pogoje za opravljanje gostinske dejavnosti zunaj gostinskega obrata;
2. pogoji glede minimalnih storitev v posameznih vrstah gostinskih obratov, pri sobodajalcih in na kmetijah,
3. pogoji, ki se nanašajo na merila in način kategorizacije nastanitvenih gostinskih obratov, prostorov za goste pri sobodajalcih ter na kmetijah z nastanitvijo;
4. pogoji glede zagotavljanja varnosti živil ter varnosti in zdravja pri delu.

Podrobnejše pogoje glede izpolnjevanja zahtevanih pogojev ureja vrsta pravilnikov, izdanih na podlagi Zakona o gostinski dejavnosti, in sicer: Pravilnik o minimalnih tehničnih pogojih in o obsegu storitev za

opravljanje gostinske dejavnosti, Pravilnik o merilih za določitev obratovalnega časa gostinskih obratov in kmetij, na katerih se opravlja gostinska dejavnost, Pravilnik o kategorizaciji nastanitvenih obratov ter Pravilnik o načinu vpisa sobodajalcev v Poslovni register Slovenije. Prostori morajo seveda zadovoljiti tudi zahtevam požarne varnosti.

Standardi glede varnosti živil

Shranjevanje živil in priprava hrane sta zaradi zagotovitve varnosti živil podrejena strogim zahtevam, ki jih določa Zakon o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živilom. Vse v zvezi z živilom v gostinstvu mora biti podvrženo sistemu analize tveganja kritičnih kontrolnih točk (*Hazard Analysis Critical Control Point; HACCP*). To je sistem, ki omogoča prepoznavanje, oceno, ukrepanje in nadzor nad morebitno prisotnimi škodljivimi dejavniki v živilih ali stanji, ki lahko ogrožajo zdravje človeka. Voditi je potrebno dokumentacijo o obsegu in načinu izvajanja notranjega nadzora nad ustreznostjo živil. Zaradi zagotavljanja nadzora nad varnostjo živil mora nosilec gostinske dejavnosti pred začetkom izvajanja te dejavnosti svoj obrat registrirati pri Zdravstvenem inšpektoratu RS.

Registracija dejavnosti

Gostinsko dejavnost lahko opravljajo pravne osebe in samostojni podjetniki posamezniki, ki so registrirani za opravljanje gostinske dejavnosti, ter društva, ki imajo gostinsko dejavnost določeno v svojem temeljnem aktu. Kot sobodajalci in kmetije lahko izvajajo gostinsko dejavnost tudi fizične osebe. Gostinsko dejavnost je tako treba registrirati, način registracije pa je odvisen od statusa osebe, ki je nosilec gostinske dejavnosti (podjetja v sodnem registru, društva pri upravni enoti, kmetije pa imajo lahko to registrirano kot dopolnilno dejavnost kot samostojni podjetniki ali kot gospodarska družba, če je posamezna kmetija tako registrirana). V primeru razpršenega hotela bo skupni nosilec dejavnosti hotela zadruga, za gostinsko ponudbo pa morajo biti seveda registrirani tudi vsi gostinski ponudniki – združniki.

Turistična taksa

Na podlagi Zakona o spodbujanju razvoja turizma plačujejo turistično takso državljani Republike Slovenije in tujci, ki v turističnem območju izven svojega stalnega prebivališča uporabljajo storitve prenočevanja v nastanitvenem objektu. Ponudniki nastanitve morajo turistično takso zbirati in jo enkrat mesečno nakazati na poseben račun občine, davčnemu organu pa predložiti mesečno poročilo o nastanitvah.

Zelena shema slovenskega turizma

Ob izpolnjevanju pogojev Zelene sheme slovenskega turizma¹⁰ lahko razpršeni hotel pridobi tudi znak Slovenia Green za turistične namestitve.

3.3.7. USTANOVITEV ZADRUGE

Zadruga je organizacija vnaprej nedoločenega števila članov, ki imajo namen pospeševati gospodarske koristi in razvijati gospodarske ali družbene dejavnosti svojih

članov. Temelji na prostovoljnem pristopu, svobodnem izstopu ter enakopravnem sodelovanju in upravljanju članov. Čeprav se člani v zadrugo povezujejo s kapitalnim vložkom, koristi iz nje pridobivajo predvsem na podlagi sodelovanja, ne pa kapitalnega vložka. Za nove člane je zadruga odprta, vendar pa ni dolžna sprejeti vsakogar – obstajati mora obojestranska volja. Vstopi novih in izstopi obstoječih članov ne zahtevajo spremembe temeljnih dokumentov zadruge. Upravljanje zadruge je demokratično, saj ne glede na višino vložka velja načelo »en član, en glas«. Zadrugo določa in ureja Zakon o zdruinah.

Zadrugo lahko ustanovijo najmanj tri fizične in pravne osebe (vendar ne občina) s sprejemom akta o ustanovitvi, ki vsebuje imena in naslove oziroma sedeže ustanoviteljev, združna pravila, sklep o sprejemu združnih pravil, sklep o izvolitvi organov zadruge, datum in kraj ustanovnega občnega zbora ter podpise vseh ustanoviteljev. Zadruga lahko opravlja eno ali več dejavnosti, če zanje izpolnjuje pogoje in če s tem uresničuje namen ustanovitve. Zadruga ima občni zbor, predsednika in nadzorni odbor (ali najmanj enega preglednika), če pa ima več kot deset članov, pa tudi upravni odbor. Lahko ima tudi direktorja in druge organe. Registrira se v sodnem registru Okrožnega sodišča, kjer bo zadruga imela svoj sedež. Potrebne informacije o ustanovitvi zadruge je možno pridobiti tudi na spletni strani Zdržne zveze Slovenije¹¹ in na Portalu za podjetja in podjetnike e-VEM.¹² Akt o ustanovitvi in združna pravila lahko pripravi tudi notar, ki lahko tudi izvede registracijo.

3.3.8. PRIDOBIVANJE FINANČNIH SREDSTEV

Nekatere prostore bodo lahko lastniki prostorov uredili iz lastnih sredstev ali kreditov, za večje investicije ali manj zmožne lastnike potencialnih gostinskih kapacitet ter za vzpostavitev recepcije in drugih skupnih prostorov ter zagon hotela pa bo verjetno potrebna večja investicija.

O potencialni podpori se je potrebno pozanimati že v začetni fazi projekta pri različnih virih:

- določena sredstva lahko nameni občina,
- možno je pridobiti razvojne spodbude za turizem na podlagi Zakona o spodbujanju turizma, če je projekt usklajen s strategijo razvoja turizma in prispeva k doseganju ciljev, opredeljenih v strategiji, če je finančna konstrukcija projekta ustrezna ter če obstaja organizacijska in kadrovska usposobljenost za izvedbo projekta;
- sredstva je možno pridobivati tudi pri Eko skladu, če gre za razvoj delov storitve, ki se nanašajo na trajnostno energetiko, energetske sanacije stavb in izrabo obnovljivih virov energije ter na trajnostno mobilnost;
- podporo je možno pridobiti tudi iz Programa razvoja podeželja (razpisi lokalnih akcijskih skupin – LAS);
- s prijavo na razpise iz Evropskih kohezijskih sredstev EU in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja.

⁸ Turistično gostinska zbornica. Dostopno prek: <http://www.tgzs.si/si/zakonodaja-gostinstva/print>

⁹ Gostinstvo, turizem in nastanitve. Dostopno prek: <http://evem.gov.si/info/podrocja/sektor/12024/prikaziSektor>

¹⁰ Zelena shema slovenskega turizma je predstavljena na spletni strani <https://www.slovenia.info/si/poslovne-strani/zelena-shema-slovenskega-turizma>.

¹¹ Zdržna zveza Slovenije. Dostopno prek: http://www.zadrzna-zveza.si/index.php?option=com_content&task=view&id=14

¹² Zadruga. Dostopno prek: <http://evem.gov.si/info/zacenjam/zelim-ustanoviti-podjetje/poslovne-oblike-podjetij/zadruga>

3.4. KOMUNIKACIJA

Da bo razpršeni hotel dobro funkcioniral v harmoniji z lokalnim okoljem in prebivalci, je potreben dober pretok informacij, ki bo omogočil tudi zgodnje zaznavanje in reševanje potencialnih problemov. Že zgodaj je koristno **vzpostaviti spletno stran ali podstran**, kjer se ideja, primeri dobre prakse in **razvoj projekta s tekočimi informacijami sproti predstavljajo** vsem deležnikom in najširši javnosti.

Ta komunikacija je potrebna v več smereh:

- navznoter med člani zadruga (zadružna pravila, letna ali občasna srečanja, komunikacija preko organov zadruga, obveščanje preko e-pošte in drugih elektronskih kanalov obveščanja);
- med zadrugo in občino (dogovor o načinu in pogostosti medsebojnega obveščanja in dogovarjanja, vabilo občini na vse pomembnejše dogodke);
- med zadrugo in ključnimi deležniki (dogovor o načinu in pogostosti obveščanja deležnikov, tudi glede na obseg podpore in pomoči, ki jo potencialni deležnik nudi);
- s turisti (ključno za dobro komunikacijo s turisti je znanje tujih jezikov ter določena raven gostinske profesionalnosti, v okviru hotela pa mora imeti turist vedno na voljo potrebne informacije);
- med zadrugo in zaposlenimi ali drugače angažiranimi v okviru ponudbe hotela, ki niso člani zadruga (glede na to, da gre za skupnostni projekt, je pomembna tudi komunikacija z zaposlenimi v hotelu, ki mora biti podrejena osnovnim vodilom dejavnosti razpršenega hotela – spoštovanju, pravičnemu plačilu, kakovostni storitvi, varnosti pri delu, nediskriminaciji in varstvu ranljivih skupin delavcev);

- s širšo javnostjo: občasni prispevki, posredovani preko lokalnih kanalov obveščanja (lokalni časopis, radio, TV), vabila na hotelske prireditve, dan odprtih vrat.

Najbolje, da že na začetku, najkasneje pa ob nastanku poslovnega načrta, mora nastati tudi načrt komunikacije na vseh navedenih relacijah. Komunikacijski načrt mora vsebovati ključna sporočila (koristi) za vse udeležene ciljne skupine. Poseben poudarek je na komuniciranju trajnostnih elementov zadružnega razpršenega hotela. S tovrstnim komuniciranjem hotel izpolnjuje pomembno poslanstvo ozaveščanja javnosti o trajnostnih vsebinah in spodbujanja spreminjanja vzorcev obnašanja in ravnanj.

Načini obveščanja naj bodo primerni tistim, s katerimi želimo komunicirati: to so lahko e-poštna obvestila, skupina na Facebooku, spletna stran, zloženke, letaki, lokalni mediji in drugi lokalni načini medsebojne komunikacije.

Promocija

Del poslovnega in komunikacijskega načrta bo tudi promocija. Ta bo vsebovala ključna sporočila in predstavitev, ki bo vabila ciljne turiste. Za to je potrebno izdelati celotno grafično podobo razpršenega hotela, ki bo predstavljena na spletni strani. S pomočjo Slovenske turistične organizacije pa bo poskrbljeno za plasiranje promocijskih informacij na ustreznih portalih za domače in tuje turiste.

3.5. EVALVACIJA

Kot pri vsakem projektu ali dejavnosti je potreben tudi (samo)kritičen pogled, tako na razvoj projekta kot kasneje na delovanje razpršenega hotela. Ker gre pri razvoju in zagonu razpršenega hotela dejansko za projekt, ga je potrebno tudi spremljati kot vsak projekt, v smislu sprotne evalvacije napredka in kakovosti izvedbe vmesnih faz projekta. Evalvacija služi prilagoditvi in izboljšanju nadaljnjih korakov. Izvede se lahko s pogovori z vključenimi deležniki ter s preverjanjem odziva tudi v širšem okolju.

V času delovanja projekta pa je potrebno vrednotiti tako zadovoljstvo gostov kot tudi ponudnikov in širše skupnosti z delovanjem in s kakovostjo storitev in ponudbe razpršenega hotela. To je mogoče narediti na več načinov:

- zadovoljstvo gostov se lahko meri z vprašalniki, s spremljanjem odzivov gostov na spletni strani, kjer se promovirajo storitve, ali z drugimi metodami, ki so običajne pri izvajanju turistično gostinskih dejavnosti;
- ponudniki bodo funkcioniranje razpršenega hotela vrednotili znotraj zadruga, kjer bodo lahko samokritično ocenjevali storitve, sodelovanje in funkcioniranje celote ter upravljanje hotela;

- pomembno pa je tudi kritično oko ostalih prebivalcev kraja, ki bodo z razpršenim hotelom živeli in ocenjevali prispevek hotela k blaginji skupnosti ter stopnjo harmoničnega sobivanja s turisti.

O PROJEKTU SKUPNOSTNO UPRAVLJANJE Z ŽIVLJENJSKIMI VIRI

Namen projekta *Dovolj za vse – Skupnostno upravljanje z življenjskimi viri* je usposobiti in opolnomočiti lokalne skupnosti za trajnostno upravljanje z življenjskimi viri v svojem okolju in s tem podpreti oz. pospešiti prehod v nizkoogljično, snovno učinkovito, trajnostno družbo. Projekt izvajajo nevladne organizacije Umanotera, Pravno-informacijski center nevladnih organizacij – PIC in Društvo Focus.

Aktualni projekt je nadaljevanje in nadgradnja istoimenskega projekta, ki so ga v letu 2016 izvajale organizacije Društvo Focus, Umanotera, Inštitut za politike prostora in PIC in se je zaključil januarja 2017. Naslanja se na ustvarjena gradiva, izkušnje, povezave ter zaznane potrebe deležnikov skupnostnega upravljanja z življenjskimi viri.

V drugi fazi projekta smo izvedli šest regijskih delavnic za občine, nevladne organizacije, podjetja in civilne iniciative, ki so aktivne v lokalni skupnosti. Hkrati smo izvajali tudi mentoriranje, namenjeno zainteresiranim akterjem za izvedbo šestih konkretnih skupnostnih projektov v lokalnem okolju. Oblikovana je bila spletna stran www.dovoljazvase.si, namenjena predstavitvi dobrih praks in povezovanju akterjev na lokalni, regionalni in nacionalni ravni. Priročnikom, izdanim v prvi fazi projekta (Priročnik za izvedbo skupnostne sončne elektrarne,¹ Priročnik za ureditev skupnostnega prostora,² Priročnik za izvajanje spremljane poti v šolo,³ Priročnik za izvajanje skupnostnih projektov⁴), sta se pridružila še dva priročnika za izvajanje projektov skupnostnega upravljanja z življenjskimi viri, in sicer pričujoči Priročnik za vzpostavitev zadržnega razpršenega hotela ter Priročnik za ureditev skupnostnega vrta.

Predhodnik priročnikov je **Vodnik po skupnostnem upravljanju z življenjskimi viri**⁵ (izdan v prvi fazi

projekta), ki vsebuje celovit opis koristi skupnostnih projektov ter opisuje številne domače in tuje dobre prakse skupnostnega upravljanja z življenjskimi viri. Dopolnjuje ga **Katalog dobrih praks 2016**⁶ s podrobnimi opisi dvanajstih skupnostnih dobrih praks na področjih skupnostne energetike, lokalne samooskrbe s hrano, trajnostne mobilnosti, urejanja prostora, upravljanja z gozdom in turizma.

Predstavitve dobrih praks so se že v preteklosti izkazale kot dober način širjenja praks, ki so že dokazale svojo uspešnost. V njih so vgrajene dragocene izkušnje in lahko predstavljajo navdih tudi pripravljavcem in izvajalcem skupnostnih projektov. Organizacije partnerice projekta Skupnostno upravljanje z življenjskimi viri so v preteklosti objavile več tematskih katalogov dobrih praks na svojih področjih delovanja:

- Slovenija znižuje CO2: dobre prakse – zniževanje izpustov toplogrednih plinov in prilagajanje na podnebne spremembe: (katalog 2012,⁷ katalog 2013,⁸ katalog 2015⁹);
- Spodbujamo zelena delovna mesta (katalog 2014¹⁰);
- Prostori sodelovanja – skupnostne prakse v urejanju prostora (zbornika 2014¹¹ in 2015¹²);
- Trajnostne skupnostne prakse (katalog 2015¹³);
- Trajnostna mobilnost v praksi (zbornik 2016¹⁴).

Prva nacionalna konferenca,¹⁵ na kateri so se srečali predstavniki občin, zadrug, podjetij, nevladnih organizacij in civilnih iniciativ, politični odločevalci na lokalni in državni ravni ter ostali zainteresirani za skupnostne projekte, se je v prvi fazi projekta odvila že 17. junija 2016. Z namenom spodbuditi udeležanje konkretnih projektov smo v drugi fazi projekta 7. novembra 2017 organizirali konferenco *Dovolj za vse – Skupnostno upravljanje z življenjskimi viri*: od besed k dejanjem.

¹ Dostopno prek: <http://dovoljazvase.si/wp-content/uploads/2017/06/prirocnik-za-izvedbo-skupnostne-soncne-elektrarne.pdf>

² Dostopno prek: <http://dovoljazvase.si/wp-content/uploads/2017/06/prirocnik-za-ureditev-skupnostnega-prostora.pdf>

³ Dostopno prek: <http://dovoljazvase.si/wp-content/uploads/2017/06/prirocnik-za-izvajanje-spremljane-poti-v-solo.pdf>

⁴ Dostopno prek: <http://dovoljazvase.si/wp-content/uploads/2017/06/prirocnik-za-izvajanje-skupnostnih-projektov.pdf>

⁵ Dostopno prek: <http://dovoljazvase.si/wp-content/uploads/2017/07/vodnik-po-skupnostnem-upravljanju-z-zivljenjskimi-viri.pdf>

⁶ Dostopno prek: <http://dovoljazvase.si/wp-content/uploads/2017/07/katalog-dobrih-praks-2016.pdf>

⁷ Dostopno prek: <http://www.slovenija-co2.si/upload/katalog-dobre-prakse-2012-isbn.pdf>

⁸ Dostopno prek: http://www.slovenija-co2.si/upload/katalog_dobreprakse_2013.pdf

⁹ Dostopno prek: http://www.slovenija-co2.si/upload/SLO-CO2_Katalog_dobrih_praks_2015.pdf

¹⁰ Dostopno prek: <http://www.arhiv.zelenadelovnamesta.ukom.gov.si/upload/Katalog%20dobrih%20praks%20ZDM.pdf>

¹¹ Dostopno prek: <https://skupnostobcin.si/wp-content/uploads/2015/09/prostori-sodelovanja.pdf>

¹² Dostopno prek: <https://skupnostobcin.si/wp-content/uploads/2015/09/prostori-sodelovanja-2.pdf>

¹³ Dostopno prek: <http://www.umanotera.org/wp-content/uploads/2015/07/Katalog-dobrih-praks-2015.pdf>

¹⁴ Dostopno prek: <http://ipop.si/wp-content/uploads/2016/10/Trajnostna-mobilnost-v-praksi.pdf>

¹⁵ Posnetek konference, predstavitve govorcev in zapis delavniškega dela so objavljeni na tej povezavi: <http://www.umanotera.org/kaj-delamo/%20trajne-vsebine-projekti-kampanje/skupnostno-upravljanje-z-zivljenjskimi-viri>

VIRI IN LITERATURA

Razpršeni hotel Borgo Soandri, opisan v Katalogu dobrih praks 2016.
Dostopno prek: <http://dovoljazvase.si/wp-content/uploads/2017/07/katalog-dobrih-praks-2016.pdf>.

Lovec, Rudi, Sutrio – vas jaslic in 'razpršenega hotela', Replika.
Dostopno prek: <http://revija-replika.si/sutrio-vas-jaslic-in-razprsenega-hotela>.

Strategija trajnostne rasti slovenskega podeželja 2017-2021.
Dostopno prek: http://www.mgrt.gov.si/fileadmin/mgrt.gov.si/pageuploads/Strategija_turizem_koncno_9.10.2017.pdf.

Zelena shema slovenskega turizma.
Dostopno prek: <https://www.slovenia.info/sl/poslovne-strani/zelena-shema-slovenskega-turizma>.

Associazione Nazionale Alberghi Diffusi.
Dostopno prek: <http://www.alberghidiffusi.it>.

Kranjc, Špela, 2015, Možnosti za vzpostavitev »razpršenega hotela« na Premu, zaključna seminarska naloga, UL Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo.
Dostopno prek: <https://repositorij.uni-lj.si/izpisGradiva.php?id=73846>

Razpršeni hotel Robidišče.
Dostopno prek: http://robidisce.blogspot.si/p/nastanitev-accomodation_31.html

Projekt Razpršeni hotel v Blatni Brezovici.
Dostopno prek: http://blatna-brezovica.si/wordpress_8/?page_id=44

Hotel dobrega terana.
Dostopno prek: <http://www.hoteldobregaterana.si/O-hotelu>

Zadrzna zveza Slovenije.
Dostopno prek: http://www.zadrzna-zveza.si/index.php?option=com_content&task=view&id=14

Portal za podjetja in podjetnike e-VEM – Zadruga.
Dostopno prek: <http://evem.gov.si/info/zacenjam/zelim-ustanoviti-podjetje/poslovne-oblike-podjetij/zadruga>.

Portal za podjetja in podjetnike e-VEM – Gostinstvo, turizem in nastanitve.
Dostopno prek: <http://evem.gov.si/info/podrocja/sektor/12024/prikaziSektor>.

Persone ciljnih skupin slovenskega turizma.
Dostopno prek: https://www.slovenia.info/uploads/dokumenti/raziskave/sto157_persone_ciljnih_skupin_slo_turizma.pdf.

Alpski biseri.
Dostopno prek: <https://www.alpine-pearls.com/sl/o-nas/alpine-pearls>.

Turistično gostinska zbornica Slovenije.
Dostopno prek: <http://www.tgzs.si/sl/zakonodaja-gostinstva/print>.

Uredniški odbor: **Renata Karba, Gaja Brecej** (obe Umanotera), **Senka Šifkovič Vrbica** (PIC), **Tomislav Tkalec, Barbara Kvac, Katjuša Šavc** (vsi Focus)

Avtorica: **Senka Šifkovič Vrbica**

Lektura: **Tadej Turnšek**

Oblikovanje in prelom: **Iz principa, Sonia Pust**

Fotografije: **Pixabay**

Ljubljana, oktober 2017

Priročnik je objavljen v pdf obliki na spletni strani <http://dovoljazvase.si/publikacije-in-gradiva/>.

Izdajatelj: **Pravno-informacijski center nevladnih organizacij – PIC, Metelkova 6, 1000 Ljubljana**

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani
COBISS.SI-ID=292512000
ISBN 978-961-91597-7-4 (pdf)

Priročnik je izdan v okviru projekta *Dovolj za vse: Skupnostno upravljanje z življenjskimi viri*, ki ga izvajajo organizacije Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj, Pravno-informacijski center nevladnih organizacij – PIC in Focus, društvo za sonaraven razvoj.

UMANOTERA
Slovenska fundacija za trajnostni razvoj

P&C

focus

Projekt sofinancira Eko sklad, Slovenski okoljski javni sklad. Vsebine izražajo mnenje avtorjev in ne predstavljajo uradnega stališča Eko sklada.

EKO Eko sklad
Slovenski okoljski javni sklad
Eco Fund
Slovenian Environmental Public Fund

